

УДК 658:005.585

JEL classification: M11, M21 M31

Ангеліна СОТНИК

кандидат економічних наук,
доцент кафедри менеджменту і
підприємництва,
Державний університет «Житомирська
політехніка», Україна
E-mail: kornangelina@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0217-988X>
ResearcherID: AAE-1578-2021

© Ангеліна Сотник, 2021

Отримано: 20.11.2021 р.
Прорецензовано: 05.12.2021 р.
Рекомендовано до друку: 17.12.2021 р.
Опубліковано: 17.12.2021 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Ангеліна Сотник (Україна)

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БІЗНЕС-ДІАГНОСТИКИ ВИРОБНИЧО-КОМЕРЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

В статті розглядаються питання визначення сутності бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства та формування організаційно-методичного забезпечення реалізації діагностичного процесу, що обумовлене необхідністю встановлення змістовного наповнення і послідовності реалізації превентивних заходів захисту від внутрішніх та зовнішніх загроз основних бізнес-процесів, з метою забезпечення ефективної поточної діяльності для досягнення стратегічних цілей розвитку суб'єкта господарювання.

Метою дослідження є формування організаційно-методичного забезпечення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства.

Методологія дослідження включає прийоми аналізу та синтезу – для вивчення сутності виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства, абстрактно-логічний метод – для встановлення етапів бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства, метод системного підходу – для формування принципів реалізації діагностичної процедури та набору діагностичних показників, графічний метод – для наочного подання матеріалу.

Результати. В статті визначено, що метою проведення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства є вчасно отримані та примінені у практичній діяльності релевантні дані щодо рівня ефективності діяльності суб'єкта господарювання, причин відхилення від стратегічного напрямку розвитку. Обґрунтовано алгоритм проведення бізнес-діагностики, який передбачає: узгодження обраної стратегії підприємства і поточної діяльності, оцінку фактичного стану ефективності виробничо-комерційної діяльності, визначення розриву між фактичними і плановими показниками, розробку заходів щодо підвищення рівня результативності діяльності, контроль за реалізацією заходів. Встановлено, що діагностика виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства досліджує основні бізнес-процеси. В статті узагальнено вимоги формування системи показників, яка забезпечує отримання обґрунтованого висновку щодо ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства. Доведено, що для успішного проведення діагностичної процедури має бути сформована методична основа, яка передбачає дотримання принципів, використання наукових методів розрахунку, аналізу і прогнозування сформованого набору діагностичних показників, наявність інформаційного забезпечення.

Сотник, А. Організаційно-методичне забезпечення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 4. С. 65-74.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.04.065>

Ключові слова: бізнес-діагностика; виробничо-комерційна діяльність; бізнес-процеси; ефективність; організаційно-методичне забезпечення; алгоритм бізнес-діагностики.

UDC 658:005.585

JEL classification: M11, M21 M31

Anhelina SOTNYK*PhD in Economics,**Zhytomyr Polytechnic State University, Ukraine*E-mail: kornangelina@gmail.comORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0217-988X>

ResearcherID: AAE-1578-2021

© Anhelina Sotnyk, 2021

Received: 20.11.2021

Revised: 05.12.2021

Accepted: 17.12.2021

Online publication date: 17.12.2021

This is an Open Access article, distributed under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 license, which permits unrestricted re-use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited.

Anhelina Sotnyk (Ukraine)

ORGANIZATIONAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT BUSINESS DIAGNOSTICS OF PRODUCTION AND COMMERCIAL ACTIVITY OF INDUSTRIAL ENTERPRISE

ABSTRACT

The article considers the issues of determining the essence of business diagnostics of industrial and commercial activities of industrial enterprises and the formation of organizational and methodological support for the implementation of the diagnostic process, due to the need to establish content and sequence of preventive measures against internal and external threats effective current activities to achieve the strategic objectives of the entity.

The purpose of the study is the formation of organizational and methodological support for business diagnostics of industrial and commercial activities of industrial enterprises.

The research methodology includes methods of analysis and synthesis - to study the essence of industrial and commercial activities of industrial enterprises, abstract-logical method - to establish stages of business diagnostics of industrial and commercial activities of industrial enterprises, method of systematic approach - to form principles of diagnostic procedure and diagnostic indicators. , graphic method - for visual presentation of the material.

Results. The article stipulates that the purpose of conducting business diagnostics of production and commercial activities of an industrial enterprise is to obtain and apply in practice relevant data on the level of efficiency of the business entity, the reasons for deviations from the strategic direction of development. The algorithm of business diagnostics is substantiated, which provides: coordination of the chosen strategy of the enterprise and current activity, assessment of the actual state of efficiency of production and commercial activity, determination of the gap between actual and planned indicators, development of measures to increase efficiency, control over measures. It is established that the diagnostics of production and commercial activities of an industrial enterprise examines the main business processes. The article summarizes the requirements for the formation of a system of indicators that provides a reasonable conclusion on the effectiveness of production and commercial activities of the enterprise. It is proved that for successful carrying out of diagnostic procedure the methodical basis which provides observance of principles, use of scientific methods of calculation, the analysis and forecasting of the formed set of diagnostic indicators, presence of information maintenance should be formed.

Sotnyk, A. (2021). Organizational and methodological support business diagnostics of production and commercial activity of industrial enterprise. *Economic analysis*, 31 (4), 65-74.

DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.04.065>

Keywords: business diagnostics; production and commercial activities; business processes; efficiency; organizational and methodological support; business diagnostics algorithm.

Вступ

В умовах сьогодення, які характеризуються погіршенням світової і вітчизняної економіки внаслідок пандемії COVID-19, невизначеністю зовнішнього середовища, подальший розвиток підприємств можливий тільки при забезпеченні прибуткового рівня діяльності в кожному поточному періоді. У зв'язку з цим, особливого значення набуває діагностика критеріїв ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства та контроль за досягненням встановлених планових показників.

Для періодичного порівняння фактичних показників з плановими, виявлення розривів між запланованим і реальним розвитком організації, розроблення заходів щодо усунення визначених недоліків і контролю за процесом їх реалізації, доцільно запроваджувати в управлінський процес проведення діагностики бізнес-процесів підприємства. В сучасній науковій літературі, під бізнес-процесами розуміють сукупність бізнес-операцій, певну кількість внутрішніх видів діяльності, що починаються з одного або більше входів (постачання ресурсів, виникнення ідеї бізнесу, ідеї нового продукту, послуги тощо) і закінчуються створенням продукції, необхідної клієнту [1; 2; 3]. В межах процесного підходу будь-який суб'єкт господарювання розглядається як бізнес-система, що являє собою взаємопов'язані бізнес-процеси, кінцевими цілями, яких є випуск продукції або надання послуг. Для промислових підприємств важливим є забезпечення ефективної реалізації основних бізнес-процесів, які орієнтовані на виробництво продукції або надання послуг, що становлять цінність для клієнта, і забезпечують одержання доходу для організації [1, с. 180]. Таким чином, реалізація основних бізнес-процесів промислового підприємства здійснюється в межах виробничо-комерційної діяльності, тому її діагностика є важливою

частиною управлінського процесу.

Процес реалізації бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства висуває проблему вибору методології, на підставі якої вона має проводитися. Проблемами дослідження ефективності діяльності підприємства займалися такі вчені: І. В. Замула, Т. О. Мулик, Ю. М. Уткіна, О. М. Лизунова. Окремі питання щодо критеріїв оцінки економічної ефективності діяльності підприємства висвітлено у працях Г. О. Швиданенко, В. Г. Ковальчук, Г. М. Тарасюк, О. Ю. Красовської. Проте висвітлені в роботах позиції науковців щодо дослідження ефективності діяльності підприємства у поєднанні з сучасними реаліями функціонування промислових підприємств, породжують все більше актуальних дискусійних питань, які потребують подальшого вивчення.

Мета статті

Метою статті є обґрунтування організаційно-методичного забезпечення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства з урахуванням сучасних умов господарювання.

Виклад основного матеріалу дослідження

На сьогоднішній день вітчизняні промислові підприємства функціонують в складних умовах господарювання. Діяльність промислового підприємства пов'язана із здійсненням основних операційних бізнес-процесів пов'язаних із виробництвом продукції за певною технологією і її реалізацією [4, с. 159]. Тому менеджери промислових підприємств, розробляючи управлінські рішення, спрямовують свої дії на ефективне управління виробничими бізнес-процесами, забезпечення задовільного фінансового стану та формування стратегічного потенціалу, який здатен адаптуватися до мінливих умов зовнішнього середовища.

Забезпечення ефективності виробничих

процесів підприємства залежить від рівня його комерційної діяльності, значення якої в сучасних умовах господарювання зростає. Виробничо-комерційну діяльність промислового підприємства характеризують як діяльність, яка спрямована на виявлення і задоволення потреб споживачів у його продукції (послугах) через продаж її на ринку з метою одержання прибутку [5]. Сучасні концепції управління наголошують, що керування підприємствами повинне спиратися на критерії ефективності виробництва, маневреності виробництва, гнучкості стратегії [6, с. 189]. Дослідити зазначені критерії можливо завдяки використанню процесу бізнес-діагностики. Під бізнес-діагностикою розуміють ретроспективне (на основі минулої діяльності), оперативне (поточний стан) та перспективне (прогноз розвитку) комплексне дослідження господарської діяльності підприємства на предмет розробки його господарської політики. Метою бізнес-діагностики є виявлення найбільш важливих проблем і пріоритетів ведення господарської діяльності, надання кількісних і якісних характеристик середовищу бізнесу, розроблення програм короткострокових і довгострокових заходів, які дозволять поліпшити ефективність та фінансові показники діяльності підприємства [7].

Щодо визначення «ефективність виробничо-комерційної діяльності підприємства», варто зазначити, що єдине трактування у фаховій літературі відсутнє, проте найбільш поширене пояснює економічну категорію як співвідношення отриманого результату (прибутку) з ресурсами (витратами) діяльності підприємства; співвідношення отриманого результату з наміченими цілями [5]. Таким чином, проведення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності підприємства пояснюється необхідністю прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо формування економічних результатів функціонування і забезпечення

динаміки зростання прибутку швидшими темпами ніж зростають витрати діяльності. Оскільки, результатом ефективності виробничо-комерційної діяльності є досягнення запланованого рівня ефективності отриманого від виробництва і реалізації продукції, мету реалізації бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства можливо трактувати з таких позицій:

- визначення рівня відповідності та ефективності використання виробничого потенціалу з точки зору наявної системи ресурсів, щодо забезпечення виробничого процесу і досягнення цілей діяльності підприємства;
- дослідження доцільності маркетингової діяльності з точки зору покращення комунікації суб'єкта господарювання зі споживачами з метою забезпечення зростання обсягів реалізації продукції;
- встановлення доцільності збутової політики щодо сформованого рівня ефективності реалізації виготовленої продукції.

Зважаючи на сучасні потреби ведення бізнесу та враховуючи існуючі теоретичні напрацювання, вважаємо, що метою проведення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства є своєчасне отримання об'єктивних даних щодо поточного рівня ефективності основних бізнес-процесів та виявлення причин стратегічної невідповідності. Отримана інформація дає можливість визначити потенційні можливості покращення складу й структури ресурсів підприємства, підвищити результативність їх використання, формувати альтернативні пропозиції досягнення поточних і стратегічних цілей виробничо-комерційної діяльності. Таким чином, алгоритм проведення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності повинен формуватися з етапів, які забезпечують реалізацію стратегії діяльності

підприємства (рисунок 1).

Рис. 1. Алгоритм бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства

Джерело: сформовано автором на основі [7; 8; 9; 10].

Крім алгоритму проведення діагностичної процедури, організаційно-методичне забезпечення процесу бізнес-діагностики передбачає дотримання принципів дослідження бізнес-процесів суб'єкта господарювання, визначення набору показників для їх характеристики, використання обґрунтованих методів розрахунку, аналізу і прогнозування.

Для досягнення мети бізнес-

діагностики, система показників виробничо-комерційної діяльності підприємства повинна забезпечувати порівняльність і зведеність даних, відображати реальні умови ведення підприємницької діяльності, сприяти підвищенню ефективності роботи організації і всіх її ланок. Сучасні науковці [7; 8; 9] стверджують, що для результативного практичного примінення

показників бізнес-діагностики діяльності підприємства, на етапі формування набору діагностичних інструментів, доцільно дотримуватись таких вимог: єдність для всієї організації в цілому; вимірність, можливість кількісного вираження показників; прямий взаємозв'язок із найважливішими факторами, які формують результати діяльності.

Методи бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності – це сукупність способів, прийомів, за допомогою яких забезпечується: розрахунок діагностичних показників та їх інтерпретація; організація процесу прийняття управлінських рішень; генерація ідей щодо забезпечення стійкого розвитку підприємницької діяльності. Із переліку загальнонаукових методів найбільше для реалізації діагностичного процесу підходять традиційні методи аналізу (система показників, порівняння, деталізація і угруповання, балансовий прийом та ін., які використовуються для оперування кількісною стороною економічних явищ) і методи польових досліджень (опитування, спостереження, експеримент, імітаційне моделювання, панельне дослідження, які є основою будь-яких маркетингових досліджень). Серед спеціальних методів економічного аналізу (нетрадиційних), які застосовуються під час проведення комплексних розрахунково-аналітичних процедур і можуть застосовуватись для проведення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності підприємства є [11, с. 134]:

- детермінований факторний аналіз, який дає змогу встановити, чи є зв'язок між двома чи більше показниками;
- економіко-математичні методи, які застосовуються для прогнозування розвитку подій;
- кореляційний аналіз використовується для дослідження взаємозалежності ознак у генеральній сукупності, які є випадковими величинами з нормальним характером розподілу. Використання методу передбачає наявність достатньої кількості

спостережень, сукупності факторних і результативних показників, а також їх кількісний вимір і відображення в інформаційних джерелах;

- експертна оцінка передбачає визначення експертами кількісних або якісних характеристик процесу чи явища на основі професійних знань і досвіду;
- методи теорії стратегії, які передбачають побудову матриць, SWOT-аналіз, конкурентний аналіз галузі.

Проведення бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства передбачає визначення стратегічного розриву між встановленими цілями і поточним рівнем розвитку, формування заходів щодо підвищення ефективності реалізації бізнес-процесів. Тому, розроблені заходи доцільно підкріплювати прогнозними розрахунками, які свідчать про їх дієвість. Також для забезпечення досягнення прогнозних тенденцій розвитку є потреба у проведенні періодичного контролю. Реалізація контролю передбачає визначення в сформованій системі діагностичних показників тих, які найбільш повно відображають розвиток об'єкта дослідження. Обрані цільові параметри розвитку допомагають здійснити процес контролю швидше і результативніше [9; 10].

Достовірність висновків за результатами проведення діагностичної процедури забезпечує дотримання певних правил (принципів). Дослідження фахових літературних джерел [10; 12] дало можливість встановити, що до актуальних принципів бізнес-діагностики виробничо-комерційної діяльності промислового підприємства доцільно віднести наступні:

- принцип системності – передбачає взаємне узгодження усіх напрямків дослідження об'єкту, усунення протиріч між ними;
- комплексність – проведення діагностики базується на розумінні про

- взаємозумовлений і пропорційно
взаємоузгоджений розвиток
підприємства як єдиного цілого, який
забезпечує зв'язок усіх його підсистем і
елементів;
- об'єктивність (достовірності, точності) –
реалізація діагностики виробничо-
комерційної діяльності повинна
базуватися на достовірній, перевіреній
інформації, що реально відображає
об'єктивну дійсність, а висновки мають
обґрунтовуватися точними
аналітичними розрахунками;
 - релевантність – передбачає
використання релевантної інформації,
яка важлива для прийняття
управлінських рішень, оскільки вона
містить дані, які слід використовувати
для розрахунків при підготовці
інформації для менеджерів. Також за
результатами діагностики має
формуватися такий інформаційний
висновок, який дозволить полегшити та
прискорити процес прийняття
найкращого управлінського рішення;
 - оперативність – полягає у тому, що
процес економічної діагностики
повинен застосовуватися лише тоді,
коли виникає потреба виявити причини
недоліків у роботі підприємства та
розробити шляхи підвищення
ефективності діяльності;
 - науковість – передбачає глибоке
пізнання об'єктивної реальності
функціонування економічної системи,
впливу об'єктивних факторів її зміни та
розвитку, чітке визначення мети і
завдань діагностики, застосування
наукової методики й організації
аналітичних досліджень;
 - принцип однозначності трактування
розрахованих показників – передбачає
обрання для проведення діагностичної
процедури такого набору показників,
результат розрахунку яких оцінюється
за визначеними критеріями, а отримані
значення дають змогу встановити
позитивні і негативні тенденції
розвитку діяльності підприємства;
 - принцип узгодженості стратегічних
цілей на поточному рівні – принцип
передбачає, що цілі і завдання
проведення діагностики виробничо-
комерційної діяльності підприємства
повинні відображати визначені
стратегічні орієнтири розвитку;
 - адекватність діагностичних висновків
реальній дійсності – принцип
реалізується завдяки дослідженню
факторів, які впливають на
ефективність виробничо-комерційної
діяльності;
 - принцип балансу інтересів суб'єктів
комерційних відносин – розуміється,
що інтерес виробника продукції, який
полягає у збільшенні прибутку,
захопленні більшої частини ринку,
забезпеченні стійкого розвитку, має
узгоджуватися із потребами
споживача. Наприклад, максимізація
прибутку від виробничо-комерційної
діяльності не має призводити до
погіршення якості кінцевого товару
(послуг);
 - принцип ефективності – означає, що
витрати на проведення аналітичного
дослідження повинні бути
найменшими при оптимальній його
глибині і комплексності;
 - принцип зрозумілості та адекватності
тлумачення – досягається через
обов'язкове пояснення отриманих
результатів дослідження (розрахунків)
у вигляді відповідних висновків,
коментарів, складання пояснювальних
записок;
 - принцип дієвості – полягає в тому, що
результати проведеної діагностики
повинні активно впливати на хід
виробництва і його ефективність,
вчасно виявляти недоліки та упущення
в роботі, інформувати про це
керівництво підприємства. Тобто
необхідним є практичне використання
результатів проведеної діагностики
діяльності підприємства для
управління;

- принцип періодичності (або регулярності) – передбачає необхідність систематичного проведення аналітичних досліджень на базі високої їх організації та планування роботи;
- автоматизації діагностичного процесу – принцип передбачає застосування сучасних інформаційних технологій і комп'ютерної техніки, які забезпечують кодування інформації на основі її класифікації, єдність і системність інформації за стадіями життєвого циклу об'єкта економічної діагностики, оперативну обробку, надійне зберігання і передачу інформації.

Без інформаційного забезпечення реалізація дослідження діяльності суб'єкта господарювання є неможливою. Задіяну інформацію для проведення діагностики виробничо-комерційної діяльності поділяють на зовнішню і внутрішню [7; 13]. Джерелами внутрішньої інформації є: бухгалтерські, фінансові, статистичні та інші звітні документи організації; організаційно-розпорядчі документи (накази, розпорядження, інструкції), а також норми і нормативи; анкети, які заповнюють співробітники організації; створені в організації інформаційні системи, які містять достатньо різноманітну інформацію, яка визначає якість управління. В свою чергу, зовнішня інформація поділяється на первинну і вторинну. Первинна інформація формується в результаті проведення спеціальних польових досліджень, використовується для обґрунтування конкретних управлінських рішень, які націлені на досягнення прогнозних результатів. Вторинна інформація утворюється в результаті обробки свідчень, які отримуються із постанов органів державного управління, регіональних і муніципальних структур. Вторинна зовнішня інформація потрапляє також з галузевих міністерств і відомств, асоціацій і спілок. Обов'язковими вимогами інформаційного забезпечення

бізнес-діагностики є своєчасність, достовірність, чіткість, оскільки від якості вхідної інформації залежить ефективність системи управління [13, с. 300].

Висновки та перспективи подальших розвідок

Зважаючи на викладене вище, під бізнес-діагностикою виробничо-комерційної діяльності підприємства доцільно розуміти комплекс теоретико-методичних знань, послідовно втілених у процесі реалізації певних аналітичних процедур, що здійснюються із застосуванням визначеної системи показників та відповідного методичного інструментарію, метою якої є виявлення фактичного рівня ефективності та порівняння його з бажаним, формування пропозицій щодо підвищення ефективності діяльності суб'єкта господарювання. Бізнес-діагностика виробничо-комерційної діяльності є необхідною процедурою, яку слід проводити періодично, зважаючи на особливості функціонування підприємства. Реалізація дослідження результативності виробництва продукції і процесу її реалізації дає можливість визначити слабкі місця цих ланок діяльності підприємства та розробити відповідні заходи щодо подолання виявлених недоліків. Інформація, яка використовується у процесі проведення діагностики та отриманий інформаційний висновок за результатами реалізації діагностичної процедури, має вагомий вплив для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Тому, для уникнення помилкових розрахунків і формування на їх основі хибних висновків, варто дотримуватися принципів (правил) проведення такого роду досліджень. Також варто зазначити, що обов'язковою умовою визначення доцільності результатів проведеної діагностики виробничо-комерційної діяльності є можливість узгодження стратегічних і поточних цілей розвитку підприємства, для забезпечення

подальшого ефективного функціонування. У перспективі бізнес-діагностика виробничо-комерційної діяльності дасть змогу агрегувати показники стратегічного та тактичного оцінювання ефективності управлінських заходів і стане підґрунтям

для розроблення інструментів оцінювання економічної ефективності керуючої системи суб'єкта господарювання із застосуванням процесно-структурованого підходу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чорнобай Л. І., Дума О. І. Бізнес-процеси підприємства: класифікація та структурно-ієрархічна модель. *Економічний аналіз*. 2015. Т. 22, № 2. С. 171-182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econ_2015_22%282%29_25.
2. Баланюк І. Ф., Пилипів Н. І., Якубів В. М. Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності : монографія. Івано-Франківськ: Видавництво: Друкарня Фоліант, 2014. 292 с.
3. Аналітична оцінка та контроль бізнес-процесів в межах маркетингової стратегії суб'єкта господарювання: монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Замули І. В. Житомир: Видавець О. О. Євенок, 2016. 388 с.
4. Мулик Т. О. Організація діагностики діяльності підприємства та його бізнес-процесів: теоретико-методичні підходи. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 158-164.
5. Уткіна Ю. М., Веретельник Р. Г. Чинники забезпечення економічної ефективності виробничо-комерційної діяльності підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. Вип. 50. С. 273-277. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2015_50_30.
6. Лизунова О. М., Пуханов О. О. Забезпечення ефективності діяльності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 12(1). С. 187-190. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuvmevcg_2017_12%281%29_44.
7. Швиданенко Г. О., Бойченко К. С. Розвиток підприємства: стратегічні наміри, ризики та ефективність: колективна монографія. К.: КНЕУ, 2015 231 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/197268893.pdf>.
8. Ковальчук В. Г., Тарасюк Г. М., Сотник А. А. Комплексне прогнозування в системі стратегічної діагностики потенціалу підприємства. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики* : зб. наук. пр. Х: Харківський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи». 2020. № 2 (33). С. 358-366.
9. Сотник А. А. Організація комплексного дослідження ефективності господарської діяльності підприємства. *Наукове видання Державного університету «Житомирська політехніка»*. Серія: Економіка, управління та адміністрування. 2020. Вип. 2 (92). С. 63-68.
10. Корнійчук А. А. Стратегічна діагностика виробничого потенціалу хлібопекарських підприємств : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)». К., 2018. 23 с. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/27526>.
11. Красовська О. Ю. Методи досліджень ефективності маркетингових інструментів. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 133–136.
12. Ковальчук Т. М., Вергун А. І. Принципи діалектичної логіки в методології аналітичного обґрунтування сучасних управлінських рішень. *Економічний аналіз*. 2014. Том 16. № 2. С. 82-89. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/477>.
13. Іванов Ю. Б., Ус М. І. Складові інформаційного забезпечення маркетингової діяльності промислового підприємства. *Бізнес Інформ*. 2016. № 1. С. 299-305. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_1_51.

REFERENCES

1. Chernobaj, L. I., Duma, O. I. (2015). Business processes of the enterprise: classification and structural and hierarchical model. *Economic analysis*, 22(2), 171-182. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2015_22%282%29__25 [in Ukrainian].
2. Balanyuk, I. F., Pylypyv, N. I., Yakubiv, V. M. (2014). *Accounting and analytical support of economic activity*. Ivano-Frankivsk: Drukarnya Foliant. [in Ukrainian].
3. Zamula, I. V. (2016). Analytical evaluation and control of business processes within the marketing strategy of the entity. Zhytomyr: Yevenok. [in Ukrainian].
4. Mulyk, T. O. (2019). Organization of diagnostics of enterprise activity and its business processes : theoretical and methodical approaches. *Modern Economics*, 17, 158-164 [in Ukrainian].
5. Utkina, Y. U. M., Veretelnyk, R. G. (2015). Factors of economic efficiency of commercial and production activity of the enterprise. *Bulletin of Transport Economics and Industry*, 50, 273-277. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2015_50_30 [in Ukrainian].
6. Lizunova, O. M., & Pukhanov, O. O. (2017). Ensuring the effectiveness of the company. *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series : International economic relations and the world economy*, 12(1), 187-190. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuu_mevcg_2017_12%281%29__44 [in Ukrainian].
7. Shvydanenko, G. O., Bojchenko, K. S. (2015). Enterprise development: strategic intentions, risks and efficiency: collective monograph. Kyiv: KNEU, Retrieved from: <https://core.ac.uk/download/pdf/197268893.pdf> [in Ukrainian].
8. Kovalchuk, V. G., Tarasiuk, G. M., & Sotnyk, A. A. (2020). Complex forecasting in the system of strategic diagnostics of enterprise's potential. Financial and credit activities: problems of theory and practice : collection of scientific works X : Kharkiv Educational and Scientific Institute «University of Banking», 2 (33), 358-366. [in Ukrainian].
9. Sotnyk, A. A. (2020). Organization of comprehensive research of efficiency of economic activity for the enterprise. *Scientific publication of Zhytomyr Polytechnic State University. Series : Economics, management and administration*, 2 (92), 63-68. [in Ukrainian].
10. Korniiuchuk, A. A. (2018). Productive capacity strategic diagnostics of baking enterprises: abstract. dis. ... PhD (Economics) : 08.00.04. K. Retrieved from: <http://dspace.nuft.edu.ua/jspui/handle/123456789/27526> [in Ukrainian].
11. Krasovska, O. Yu. (2020). Efficiency research methods of marketing tools. *Economy and State: Scientific and Practical Journal*, 5, 133-136. [in Ukrainian].
12. Kovalchuk, T. M., & Vergun, A. I. (2014). Principles of dialectical logic in the methodology of analytical grounding of modern management solutions. *Economic analysis*, 16(2), 82-89. Retrieved from: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/477> [in Ukrainian].
13. Ivanov, Yu. B., & Us, M. I. (2016). Components of informational supporting the marketing activities of industrial enterprise. *Business Inform*, 1, 299-305. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2016_1_51 [in Ukrainian].